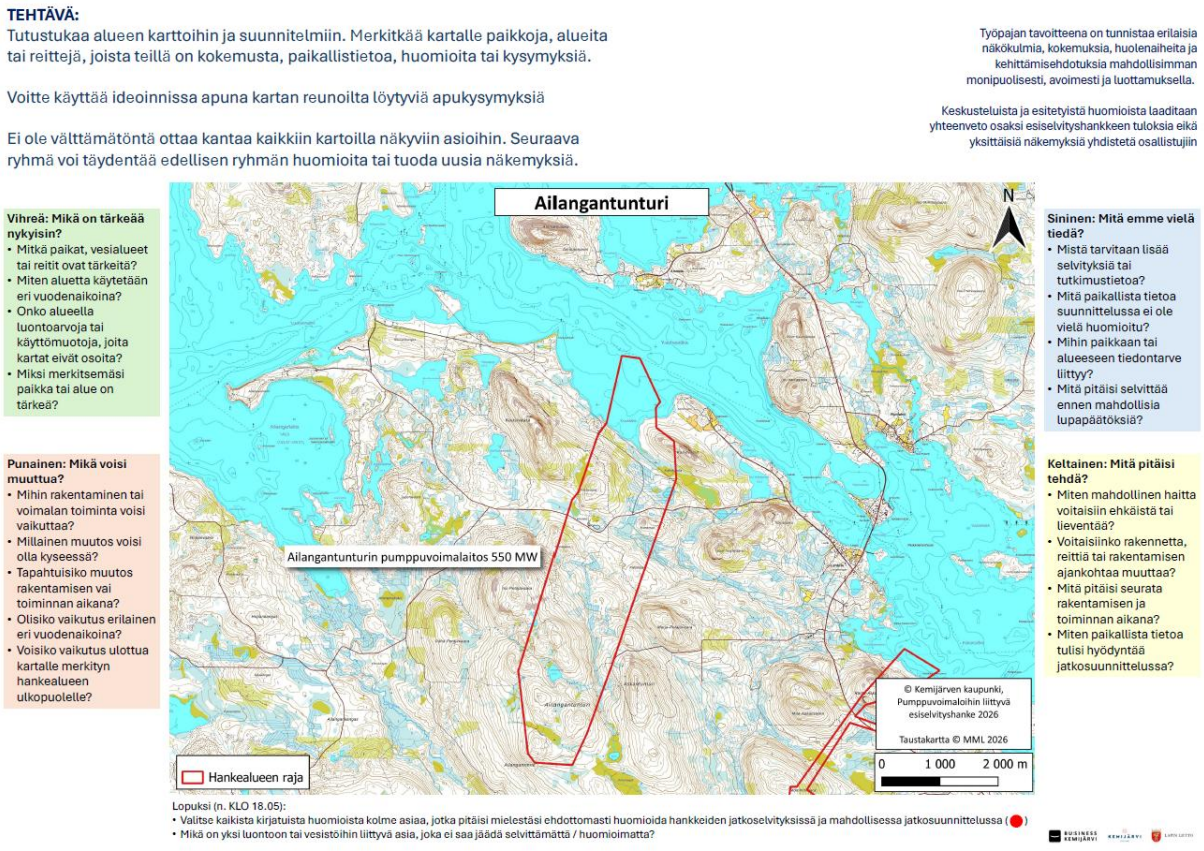
Luontoon ja vesistöihin liittyvän työpajan yhteenveto

Kemijärven pumppuvoimalahankkeiden sidosryhmätyöpaja

Ajankohta	15.9.2026 klo 16.30-18.30
Teema	Luonto ja vesistöt
Osallistujat	6 henkilöä (kutsuttuja 22)

Tämä yhteenveto kokoaa luonto- ja vesistöteemaisessa työpajassa kirjatut näkemykset, kysymykset ja ehdotukset. Se ei ole vaikutusten asiantuntija-arvio eikä osallistujamäärän vuoksi edustava mielipidemittaus. Kirjauksista ei myöskään voida päätellä, kuinka moni osallistuja kannatti kutakin näkemystä.

Sidosryhmätyöpajaan kutsuttiin kalatalouden, kalastusmatkailun, linnuston, maa- ja metsätalouden, metsänomistuksen, metsästyksen ja riistanhoidon, kylätoiminnan, veneilyn, ulkoilun, moottorikelkkailun sekä poronhoidon parissa toimivien sidosryhmien edustajia, joiden toimintaan luontoa ja vesistöjä koskevat kysymykset läheisesti liittyvät. Työpajaan osallistui Kemijärven Kulttuurikeskuksella kuusi henkilöä ja huomioita esitettiin oheisten karttatyöskentelypisteiden avulla.

Keskeiset havainnot

Keskustelussa korostuivat erityisesti vesistövaikutuksiin liittyvät epävarmuudet. Osallistujat kaipasivat lisätietoa veden virtauksista, vedenkorkeuksien vaihtelusta, humuksen ja hienoaineksen liikkumisesta sekä pohja- ja pieneliöstöön kohdistuvista vaikutuksista. Näiden muutosten arvioitiin heijastuvan kalastoon, kalastukseen, veneilyyn ja muuhun vesistöjen käyttöön.

Talviolosuhteet nousivat työpajassa esiin omana merkittävänä kysymyksenään. Epävarmuutta liittyi veden jäätymiseen ja jään paksuuteen sekä siihen miten veden pumppaaminen ja vedenkorkeuden vaihtelu vaikuttaisivat jäällä liikkumiseen, moottorikelkkailuun, pilkkimiseen, jääteihin ja lossiliikenteeseen. Osallistujat toivoivat arktisiin olosuhteisiin perustuvaa tietoa laitosten toiminnasta.

Useissa kommenteissa painotettiin paikallisten luonto-, virkistys- ja kulttuuriarvojen tunnistamista. Tällaisina kohteina mainittiin muun muassa vanhat metsät, lähteet ja suot, kalastusalueet, retkeilyreitit, pohjavesialueet, muinaismuistot sekä Juujärven ja Juujoen ympäristön luonto- ja maisema-arvot.

Osallistujat pitivät tärkeänä, että neljän pumppuvoimalahankkeen vaikutuksia tarkasteltaisiin myös yhdessä. Yksittäisen hankkeen arviointia ei pidetty riittävänä, jos useita laitoksia toteutetaan samaan vesistöön. Myös pumppuvoimaloiden suhde nykyiseen vesivoiman käyttöön nostettiin esiin.

Työpajassa esitettiin huolta hankkeiden hyväksyttävyydestä ja vaikutusarvioiden luotettavuudesta. Eräässä kirjauksessa muun muassa todettiin, ettei hankkeilla ole sosiaalista hyväksyttävyyttä ja toisessa arvioitiin vaikutusten voivan olla erittäin vakavia koko Kemijärven vesistölle. Lisäksi kyseenalaistettiin joidenkin kartta- ja YVA-tietojen paikkansapitävyys. Nämä olivat työpajan osallistujien esittämiä näkemyksiä ja selvitystarpeita, eivät työpajan todennettuja johtopäätöksiä.

Hankekohtaiset huomiot

Ailangantunturi

Ailangantunturin alueelle kirjattiin eniten huomioita. Vesistövaikutuksista esiin nousivat:

- humuksen ja hienoaineksen kulkeutuminen veden mukana
- ruoppauksen, vedenalaisen louhinnan ja kallion räjäytysten vaikutukset Kuusilahdessa
- maa-aineksen liikkuminen purkuputken ympäristössä
- veden virtausten mahdolliset muutokset salmissa
- kalliotunneleista vapautuvan hienoaineksen liikkuminen ja vaikutusten kesto
- yläaltaasta Kemijärveen mahdollisesti kulkeutuva humus
- yläaltaan vaikutukset rinteiden lähteisiin ja soihin
- Tunturilammen ja sitä ympäröivän alueen lähteet

Kalastoon liittyvissä huomioissa mainittiin alkuperäinen taimenkanta sekä muikku ja kuha. Veneilyturvallisuuden arvioitiin voivan muuttua purkuputken läheisyydessä. Humuksen ja muun aineksen kulkeutumisen pelättiin aiheuttavan suurta haittaa vesistöön. Lisäksi kysyttiin vaikutuksista Hiekkaniemen vapaa-ajan asutukseen.

Talveen liittyivät kysymykset jään muodostumisesta, jään paksuudesta, jäällä liikkumisesta ja moottorikelkkailusta. Osallistujat nostivat esiin myös epäilyn siitä, pitävätkö Ailangantunturin YVA-aineistossa esitetyt vedenkorkeuden vaihtelutiedot paikkaansa.

Lieventämiskeinoina ehdotettiin yläaltaan pohjan tiivistämistä tai päällystämistä sekä purkuputken edustan betonointia pohjamateriaalin liikkumisen estämiseksi. Nämä olivat osallistujien ehdotuksia, joiden teknistä toteuttamiskelpoisuutta ei työpajassa arvioitu. Lisäksi toivottiin vanhojen metsien säilyttämistä ja voimajohtojen sijoittamista siten, että luontoarvoille aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa.

Askanaapa

Askanaavan aluekarttaan ei kirjattu erillisiä aluekohtaisia huomioita. Tämä ei välttämättä tarkoita, ettei alueeseen kohdistunut huomioita tai tietotarpeita, sillä Askanaapaa ja Vaaranlampia käsiteltiin samalla työskentelypisteellä. Työpajassa käydyn keskustelun perusteella yleiset vesistöä, talviolosuhteita ja yhteisvaikutuksia koskevat huomiot koskettavat myös Askanaapaa.

Vaaranlammet

Vaaranlampien alueella huomiot kohdistuivat erityisesti veden ja pohja-aineksen käyttäytymiseen. Osallistujat nostivat esiin mutaisen pohjan, pieneliöstön mahdollisen katoamisen sekä epäilyn siitä, etteivät karttojen syvyyskäyrät pidä paikkaansa. Pohjamateriaalin liikkeellelähtöä ehdotettiin ehkäistäväksi betonoinnilla tai muulla rakenteellisella ratkaisulla.

Talviaikaan liittyivät veden jäätyminen, edestakaisen pumppaamisen vaikutukset sekä mahdollinen erillisen vesialueen muodostuminen. Mahdollisten muutosten nähtiin olevan yhteydessä myös jäätiehen ja lossiliikenteeseen.

Tärkeinä nykyisinä käyttömuotoina ja kohteina mainittiin:

- pilkkiminen ja retkeily
- Räisälän pilkkilammet ja niiden ahvenkanta
- vaarojen hiihto- ja retkeilyreitit
- vanhat metsät
- muinaismuistot

Kirjauksissa korostettiin arktisiin olosuhteisiin liittyvän ennakkotiedon puutetta.

Kapusta

Kapustan alueella korostuivat Juujärven, Juujoen ja Ahvenlammen ympäristön luonto-, maisema- ja kulttuuriarvot. Juujärven kylä tuotiin esiin museokylänä ja kansallismaisemana sekä kalastuksen kannalta tärkeänä alueena. Juujoki kuvattiin arvokkaaksi luontokohteeksi ja matkailunähtävyydeksi. Osallistujat nostivat esiin joen raakku- ja taimenkannat sekä niiden välisen yhteyden.

Ahvenlammen veden kuvailtiin olevan poikkeuksellisen kirkasta. Huolta herättivät mahdolliset vaikutukset Ahvenlampeen ja pohjavesialueeseen sekä se, voisiko yläaltaasta vuotaa vettä kallion kautta ympäröiviin vesistöihin tai pohjaveteen. Myös Punaslampien alueelta mahdollisesti tapahtuva vuoto pohjavesialueelle mainittiin.

Muita kysymyksiä olivat:

- veden virtaus voimalaitoskanavassa
- pumppuvoimalan vaikutus nykyisen vesivoimalaitoksen toimintaan
- mahdollisten voimajohtojen sijoittaminen Seitakorvan nykyisten yhteyksien yhteyteen
- Suomen Voiman ja Kemijoki Oy:n yhteistyö, vastuut ja toiminnan läpinäkyvyys

Osallistujien esiin nostamat jatkoselvitystarpeet

1. **Vesistöjen toiminta:** vedenkorkeudet, virtaukset, veden laatu sekä humuksen, mudan ja hienoaineksen kulkeutuminen rakentamisen ja käytön aikana.
2. **Talviolosuhteet:** jään muodostuminen, hyyde, jään kantavuus ja turvallisuus sekä vaikutukset jäällä liikkumiseen ja talviaikaiseen vesistön käyttöön.
3. **Vesiluonto ja kalasto:** pohja- ja pieneliöstö, kalalajit ja kalastus sekä Kapustan alueella erityisesti raakku- ja taimenkannat.
4. **Pohjavedet, lähteet ja suot:** yläaltaiden mahdolliset vuodot ja vaikutukset Ahvenlampeen, muihin lähivesiin, pohjavesiin sekä Ailangantunturin lähteisiin ja soihin.
5. **Yhteisvaikutukset:** kaikkien pumppuvoimaloiden sekä nykyisen vesivoiman vaikutukset samaan vesistöön ja sen eri käyttömuotoihin.
6. **Paikalliset arvot ja käyttö:** vanhat metsät, retkeilyreitit, kalastuspaikat, vapaa-ajan asutus, kulttuuriympäristöt ja muinaismuistot.
7. **Haittojen ehkäiseminen:** altaiden ja purkualueiden rakenteelliset ratkaisut, voimajohtojen sijoittaminen nykyisten yhteyksien yhteyteen sekä vaikutusten pitkäaikainen seuranta.
8. **Tiedon luotettavuus ja avoimuus:** kartta- ja lähtötietojen tarkistaminen, paikallistiedon hyödyntäminen sekä hankeyhtiöiden vastuiden, yhteistyön ja suunnitelmien avoin esittäminen.

Yhteenveto

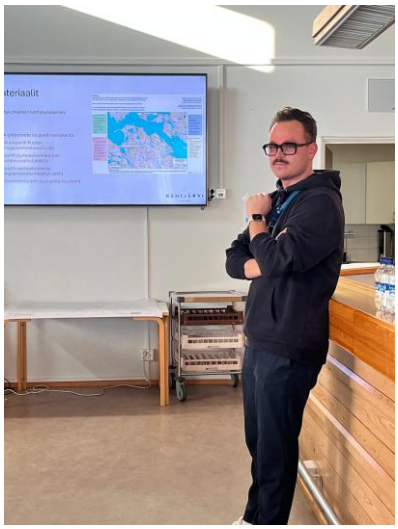
Kokonaisuutena työpajassa tuotettu aineisto painottui huoliin, avoimiin kysymyksiin ja lisäselvitysten tarpeeseen. Osallistujien keskeinen viesti oli, että vaikutuksia pitää arvioida paikalliset olosuhteet huomioon ottaen, eri vuodenaikoina ja kaikkien hankkeiden yhteisvaikutuksina. Työpajassa oli vahvasti läsnä Kemijärven kaupunginvaltuuston tekemä periaatepäätös (3.2.2026), jonka mukaan kaupunki ei salli alueelleen perustettavan pumppuvoimaloita tai vastaavia vesivarantoja.

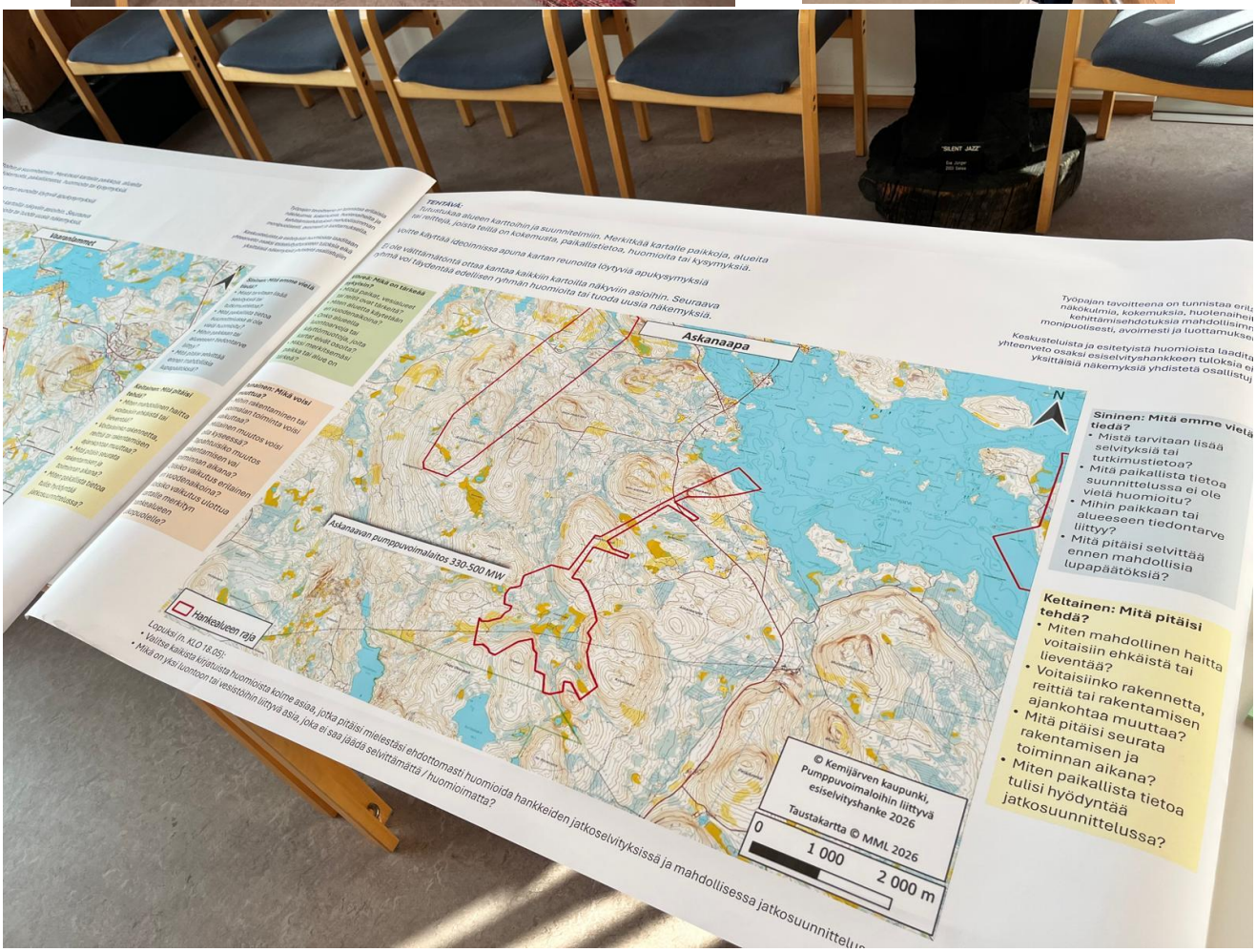
Suositukset ja jatkotoimenpiteet

Työpajassa nousi esille useaan kertaan tarve kaikkien neljän hankkeen yhteisvaikutusten arvioinnille. YVA-prosessi suosittelee, muttei velvoita tekemään yhteisarviota neljälle hankkeelle sillä yksikään niistä ei ole toiminnassa tai hyväksytty. **Esiselvityshanke suosittelee yhteisvaikutusten arvioinnin tekemistä.**

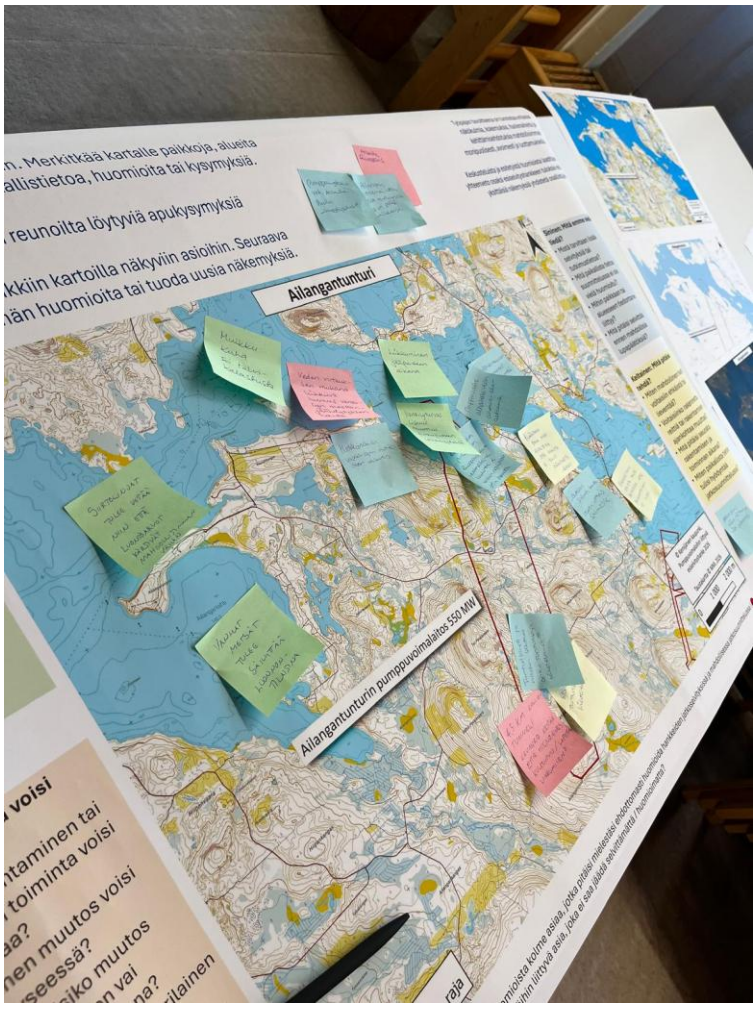
Työpajassa esitettiin, että hankkeille **ei ole sosiaalista hyväksyttävyyttä**. Tämä huomioon ottaen nostettiin kuitenkin esiin, että **vanhat metsät säilytettäisiin ja siirtolinjojen toteutus tehtäisiin mahdollisimman pienin vaikutuksin luontoon**, jos hankkeet etenevät. Myös **yläaltaiden pohjan ja purkuputkien edustan betonointia tai asfaltointia** esitettiin haittojen lieventämiskeinoina maa-aineksen liikkumiseen liittyen.

Askanaapa
Askanaavan pumppuvoimalaitos 330-500 MW
Hankealueen raja
Sininen: Mitä emme vielä tiedä?
Keltainen: Mitä pitäisi tehdä?
© Kemijärven kaupunki, Pumppuvoimaloihin liittyvä esiselvityshanke 2026
Taustakartta © MML 2026
0
1 000
2 000 m

Ailangantunturi
Ailangantunturin pumppuvoimalaitos 550 MW